

זכות העיון

מהי זכות העיון?

זכות העיון היא הזכות - הנגזרת מזכות הטיעון - לעיין במסמכים ששימשו את הרשות לצורך קבלת החלטתה. לעניין עבודת הביקורת - למבוקר עומדת הזכות לעיין במסמכים ששימשו את צוות הביקורת לצורך גיבוש הממצאים, כדי שיוכל לממש את זכות הטיעון ולהשיב על הפנייה.

למי מוקנית זכות העיון?

זכות העיון אינה מוחלטת, ויש לאזנה עם אינטרסים אחרים, ובכלל זה צרכי הביקורת. זכות העיון כפופה גם לסייגים ולמגבלות המתחייבים מן הצורך להבטיח את פעילותו התקינה של הגוף המבוקר ואת יעילות הביקורת. היקף זכות העיון תלוי בכסיבות העניין ובהיקף הפגיעה הצפויה.

היקף זכות העיון

הוגשה בקשה לעיין במסמכי הביקורת, צוות הביקורת יאפשר למי שמוקנית לו זכות העיון לעיין בכל חומר ששימש ראייה לביקורת, וכן בחומר ששימש את עובדי הביקורת כרקע כללי לדוח גם אם לא כראיה ישירה, ואשר יש בו לתמוך בביסוס הממצאים. החומר יועמד לעיון המבוקר גם אם יש בו כדי לחזק את עמדת המבוקר. להלן דגשים בעניין היקף זכות העיון:

- ככל שהליקויים המוצגים בדוח חמורים יותר או שפגיעתם האפשרית במבוקר קשה יותר, יש לתת פרשנות רחבה יותר לזכות העיון ולאפשר למבוקר, במידת האפשר, לעיין בכל החומר שאסף צוות הביקורת, גם אם לא שימש אותו.
- חומר ששימש את צוות הביקורת והתקבל מגוף שאינו מבוקר - על צוות הביקורת לשלוח לאותו גוף הודעה על הכוונה להעביר את המסמכים לצד ג' ולאפשר לו להגיב על כך. אם העלה הגוף התנגדות למסירת המסמכים ופירט את האינטרסים העלולים להיפגע עקב כך, תיבחן התנגדותו, ויש לשקול להשחיר חלקים במסמכים או להסתפק במסירת ניסוח מחודש (פרפרזה) של האמור במסמך. הוראה זו לא תחול על מסמכים שפרסם הגוף באתר המרשתת שלו או בכל דרך אחרת.
- תשובות שהתקבלו מגוף מבוקר אחר - ככלל אין להעבירן לגוף המבקש במסגרת מימוש זכות הטיעון והעיון. כאשר בתשובת הגוף יש משום הטלת אחריות על הגוף האחר, או אם התשובה

כוללת אמירות פוגעניות כלפיו, נוצרת זכות טיעון משנית, ויש לאפשר לגוף המבקש לראות את הקטעים הרלוונטיים מתשובת הגוף האחר על ידי ניסוח מחודש או הצגת החלקים הרלוונטיים בלבד.

- ניתן למסור למי שמוקנית לו זכות העיון גם מידע שלכאורה אמור להיות בידיו.
 - אין למסור לשם מימוש זכות העיון מסמכי עבודה פנימיים או תכתובות פנימיות של משרדנו.
 - אם גורם מקצועי בגוף מבוקר מבקש לראות במסגרת זכות העיון מסמך של אותו גוף, שכעובד הגוף הוא לא היה אמור להיות חשוף אליו - יש לקיים בדיקה עם הגוף המבוקר לפני הבאת המסמך לידיעת אותו גורם מקצועי.
 - במסגרת מימוש הזכות תינתן הגנה למוסרי מידע שביקשו שלא להיחשף - במקרה כזה ניתן למסור את המידע לאחר השמטת פרטים מזהים.
 - כאשר עולה מהחומר חשש למעשה פלילי שלא תואר בדוח, אין לחשוף את המידע, כדי למנוע שיבוש חקירה עתידית.
 - כאשר עובד של גוף מבוקר שכבר פרש מתפקידו מבקש לקבל - מכוח זכות העיון - מסמך של הגוף שנוצר לאחר פרישתו, יש ליידע את הגוף המבוקר. אם הגוף המבוקר מתנגד לחשיפתו לאותו עובד, יש לבחון עם הלשכה המשפטית מה האיזון הראוי בין עמדת הגוף ובין מידת הפגיעה של האמור בדוח הביקורת באותו עובד.
- כל אימת שחל אחד הסייגים האמורים לעיל, יתייעץ צוות הביקורת עם הלשכה המשפטית.

מימוש זכות העיון

- צוות הביקורת יכין את מסמכי הביקורת לעיון המבקש באופן הזה:
- יברור מתוך כלל חומרי הביקורת את המסמכים הרלוונטיים לעניינו של המבקש, בסייגים האמורים לעיל. הדבר ייעשה מראש, ללא נוכחות המבקש.
 - יעביר לאישור מנהל האגף את המסמכים שברר.
 - כל אימת שמתעורר ספק בנושא, עליו להתייעץ עם מנהל החטיבה.
 - יקבל את אישור הלשכה המשפטית למסירת החומרים שהכין למבקש.
 - יחתים את המבקש, קודם קבלת החומרים לעיונו, על טופס התחייבות לשמירה על סודיות מסמכי הביקורת של משרד מבקר המדינה, ובו הצהרה כי ידוע למקבל המידע כי שמירת המידע בסוד היא תנאי מפורש למסירתו, וכי פרסום של מידע שלא כדן הוא בגדר עבירה פלילית. כמו כן יתחייב מקבל המידע שלא למסור דבר מתוך החומר אלא למי שמוסמך לקבלו (בא כוחו) ולהשתמש

בו לצורכי מימוש זכות העיון והטיעון בלבד. צוות הביקורת יתאם עם המבקש את אופן העברת המסמכים לעיונו באחת מהדרכים האלה:

- ביקש המבקש להגיע למשרד מבקר המדינה - צוות הביקורת יתאם את המועד עם המבקש, ויעמיד לרשותו תנאים סבירים לעיין בחומר המודפס ולמסרו לידי המבקש.
- ביקש המבקש לקבל לידיו את החומרים בדואר - צוות הביקורת יעביר את החומרים ויוודא את קבלתם.
- המבקש יאשר בחתימתו את קבלת המסמכים וצוות הביקורת יתעד את פרטי המבקש, מועד מסירת החומרים ורשימה שלהם, האופן בו נמסרו לעיונו, וישמור נתונים אלה עם טופס ההתחייבות חתום בידי המבקש.
- ככלל, יודיע צוות הביקורת למבקש כי באפשרותו להתייחס בכתב לחומרים שנמסרו לו בתוך 5 ימי עבודה. משך הזמן יכול להשתנות, על פי החלטת מנהל החטיבה, בהתאם להיקף הפגיעה הצפויה בו ובהיקף המסמכים שנמסרו לו, ובלבד שהמטלה תעמוד בלוחות הזמנים שנקבעו לה.
- צוות הביקורת יבחן את תגובת המבקש, אם נשלחה כזו, בלב פתוח ונפש חפצה, ובמידת הצורך יטמיעה בטיוטת הדוח.

